

**VOORONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET
BASISONDERWIJS VAN 25 FEBRUARI 1997 EN VAN DE CODEX SECUNDAIR
ONDERWIJS VAN 17 DECEMBER 2010, WAT BETREFT BIJKOMENDE MAATREGELEN
VOOR HET INSCHRIJVINGSRECHT BETREFFENDE VOORRANGS- EN
ORDENINGSCRITERIA.**

Samenvatting

Dit decreet past het inschrijvingsrecht binnen bepaalde Vlaamse gemeenten in specifieke situaties aan om tegemoet te komen aan de specifieke noden en uitdagingen waarmee ze geconfronteerd worden voor wat betreft de voorrangs- en ordeningscriteria. Deze aanpassingen gebeuren naar aanleiding van het Vlaams Regeerakkoord in het gewoon onderwijs.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Dit decreet beoogt twee doelstellingen te realiseren.

1. Een realisatie van het regeerakkoord op gebied van inschrijvingsrecht:
In het regeerakkoord staat het volgende omtrent het inschrijvingsrecht:

P. 5: "We kiezen voor maximale vrijheid voor ouders om een school naar wens te kiezen voor hun kinderen en schaffen de dubbele contingentering af. We trekken de principes zoals die voor het secundair onderwijs in het inschrijvingsdecreet zijn uitgewerkt, door naar het basisonderwijs. Een echte buurtschool moet bovendien het kloppend hart van de lokale gemeenschap zijn."

P. 32: "We kiezen voor maximale vrijheid voor ouders om een school naar wens te kiezen voor hun kinderen en schaffen de dubbele contingentering af. We trekken de principes zoals die voor het secundair onderwijs in het inschrijvingsdecreet zijn uitgewerkt, door naar het basisonderwijs. Dit sluit niet uit dat men ook in het basisonderwijs op vrijwillige basis voorrang kan verlenen voor maximum 20% aan een ondervertegenwoordigde groep (bv. School in Zicht, eigen inwoners...). In capaciteitsgebieden kan het LOP daartoe een voorstel ter bekrachtiging voorleggen aan de gemeenteraad. Vrije keuze in het secundair onderwijs wil zeggen dat in een eerste toewijzingsronde de keuze van de ouders het criterium is. Voor wie in de 1ste ronde geen school naar keuze heeft gekregen, geldt in een 2de ronde het criterium volgorde van inschrijving. De derde toewijzingsronde is gebaseerd op vrije inschrijving. Voor het basisonderwijs blijft 'afstand tot de school' gelden als criterium. Ook de LOP-werking en -samenstelling wordt voor het basisonderwijs afgestemd op die van het secundair onderwijs. Zodra de capaciteit het toelaat, stappen we af van het verplicht digitaal aanmelden."

P. 32: "We onderzoeken of er in de Vlaamse Rand een voorrangsregel kan worden ingevoerd, bij voorkeur ten voordele van de leerlingen uit de Vlaamse Gemeenschap zodat bvb. Vlaamse leerlingen niet plots worden opzijgezet door leerlingen uit het Waals gewest."

2. Aanpassingen in aanvulling van het decreet betreffende het inschrijvingsrecht van 17 mei 2019 in het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, de codex secundair onderwijs van 17 december 2010 en de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Met het decreet van 17 mei 2019 als vertrekbasis, werden de principes van het Regeerakkoord uitgewerkt, waarbij de regels voor het basisonderwijs en secundair onderwijs zoveel als mogelijk op elkaar zijn afgestemd. Er zijn drie decretale initiatieven. De drie delen worden elk afzonderlijk ingediend:

- 1) gewoon basis- en secundair onderwijs in Vlaanderen, LOP en CLR
- 2) gewoon basis- en secundair onderwijs in Brussel
- 3) gewoon basis- en secundair onderwijs om bijkomende maatregelen te nemen in bepaalde gemeenten voor het inschrijvingsrecht betreffende voorrangs- en ordeningscriteria.

Het bijzonder en unieke karakter van Brussel en de bijzondere noden van verschillende Vlaamse gemeenten wordt op die manier erkend.

De regelgeving treedt in werking op 1 september 2022 voor de inschrijvingen vanaf het schooljaar 2023-2024 en verder.

Voor het buitengewoon onderwijs zal nog een eigen inschrijvingsbeleid worden uitgewerkt, waarbij het uitgangspunt is dat een leerling, indien mogelijk, terecht moeten kunnen in een school met het type (en opleidingsvorm) zoals op het verslag werd bepaald.

Deze decretale initiatieven wijzigen de artikelen in het decreet basisonderwijs, de codex secundair onderwijs of codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs die door het decreet van 17 mei 2019 ingevoerd of gewijzigd werden. Sommige van deze artikelen zijn al gewijzigd door het decreet van 22 november 2019 en het decreet van 8 mei 2020, en het decreet van 25 juni 2021 dit was voornamelijk om de in werking treding van het decreet van 17 mei 2019 uit te stellen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

In het basisonderwijs kan het criterium 'afstand' omschreven worden als leerlingen die ook gedomicilieerd zijn in de dezelfde gemeente als de vestigingsplaats. De Vlaamse regering kan de gemeenten waar deze invulling van afstand van toepassing is afbakenen en rekening houden met de leerlingenstromen.

Voor bepaalde Vlaamse gemeenten voorziet het decreet een bijkomende facultatieve voorrang in 1A/1B van 70% voor leerlingen die reeds minstens vanaf de leeftijd van 3 jaar, ieder jaar Nederlandstalig basisonderwijs volgden. De Vlaamse regering bepaalt deze gemeenten. Deze gemeenten dienen nabij een gewest- of landsgrens te liggen.

De wijzigingen worden uitgewerkt in hoofdstukken:

- Hoofdstuk I. Inleidende bepaling.
- Hoofdstuk II. Wijziging decreet basisonderwijs.
- Hoofdstuk III. Wijziging Codex Secundair Onderwijs.

Impactanalyse

- Maatschappelijk impact en impact op grondrechten en gelijkheidsbeginsel:

Dit decreet omvat verschillende maatregelen, die voor leerlingen en ouders een verdere vooruitgang betekenen op het gebied van recht op onderwijs in bepaalde gemeenten in Vlaanderen (art. 24 Grondwet), met betrekking tot het inschrijvingsrecht. Voor ouders wordt een transparant inschrijvingsrecht uitgewerkt. Ook voor scholen wordt meer duidelijkheid gecreëerd met betrekking tot het inschrijvingsrecht. Daarbij zijn er voor hen geen negatieve effecten:

- Bestuurlijke impact op Brussel:
Nihil

- Budgettaire impact:
Nihil

Implementatie

Bij de implementatie gebeurt de communicatie:

- via wijzigingen in de omzendbrieven over inschrijvingsrecht;
- communicatiekanalen die doelgroepgericht en per onderwijsniveau info verspreiden (bv. nieuwsbrief over schoolbeleid en regelgeving via schooldirect).

Handhaving en toezicht

Het Agentschap voor Onderwijsdiensten houdt toezicht op de naleving van de verschillende maatregelen in dit decreet.

Dit decreet treedt in werking op 1 september 2022.

C. Totstandkomingsprocedure

Er zal advies aan de VLOR en aan de Raad van State gevraagd worden over deze artikelen.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Niet van toepassing

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1.

Dit artikel bepaalt dat dit decreet een gemeenschapsaangelegenheid regelt.

Hoofdstuk 2. Wijziging decreet basisonderwijs

Art. 2.

Een echte buurtschool moet het kloppend hart van de lokale gemeenschap zijn.

Paragraaf 3 wordt daartoe toegevoegd, die verduidelijkt dat afstand geoperationaliseerd kan worden als eerst de leerlingen uit dezelfde gemeente als de school. Het

ordeningscriterium "afstand van het werkadres van één van beide ouders tot de school of vestigingsplaats" mag niet worden geoperationaliseerd als eerst de leerlingen van de ouders met een werkadres in dezelfde gemeente als de school of de vestigingsplaats.

Om de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs te kunnen blijven garanderen kan een school in het basisonderwijs, gelegen in de Vlaamse Rand, die bijvoorbeeld een grote anderstalige instroom krijgt vanuit naburige gemeenten de leerlingen uit de eigen gemeente eerst ordenen.

Als er in de Vlaamse Rand gekozen wordt om afstand te operationaliseren als eerst de leerlingen gedomicilieerd in dezelfde gemeente als de school of de vestigingsplaats en de capaciteit reeds bereikt wordt binnen deze groep leerlingen, kan de ordening vervolledigd worden door nogmaals het criterium afstand toe te passen, geoperationaliseerd op een andere wijze. Zo kan na de kinderen uit dezelfde gemeente gekeken worden naar afstand uitgedrukt bijvoorbeeld in vogelvlucht of wandelafstand.

De Vlaamse Regering bepaalt de gemeenten waar de in het eerste lid vermelde operationalisering van het ordeningscriterium afstand van toepassing is en kan hierbij rekening houden met de leerlingenstromen uit de andere gemeente."

Hoofdstuk 3. Wijziging Codex Secundair Onderwijs

Art. 3.

In dit artikel wordt in het gewoon secundair onderwijs een bijkomende facultatieve voorrangsgroep voorzien. Hierdoor kan in het eerste jaar van de eerste graad van het Nederlandstalig secundair onderwijs voorrang worden verleend, voor maximum 70% van de bepaalde capaciteit, aan leerlingen die reeds vanaf de leeftijd van 3 jaar Nederlandstalig basisonderwijs volgden.

In afwijking op het voorgaande worden ook de leerlingen die vanaf het moment van hun domiciliëring in het Vlaams Gewest of in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onafgebroken gekozen hebben voor het Nederlandstalig basisonderwijs gerekend als behorend tot deze voorrangsgroep.

De Vlaamse Regering is bevoegd om de gemeenten aan te duiden die de voorrangsregel zoals bepaald in paragraaf 1 kunnen toepassen. De Vlaamse Regering kan enkel de gemeenten aanduiden die in de nabijheid van een gewestgrens liggen. Op deze manier wordt de bijzondere situatie van de Vlaamse Rand erkend.

Dankzij de maatregel zou bijvoorbeeld een populaire secundaire school in de Vlaamse Rand ook kunnen garanderen dat er een 'kritische' massa aan leerlingen is die een voortraject in het Vlaams Nederlandstalig basisonderwijs hebben genoten. Dit met het oog op de kwaliteit van het onderwijs wanneer de druk op deze scholen groot wordt van leerlingen

zonder voortraject in het Nederlandstalig basisonderwijs. Daarbij versterken we het inschrijvingsrecht voor wie van bij het begin kiest voor het Nederlandstalig onderwijs en van bij de start schoolliep in het Nederlandstalig basisonderwijs.

Enkele vestigingsplaatsen in bepaalde gemeenten worden geconfronteerd met een unieke context, waarbij er een groot of groeiend aantal leerlingen zijn zonder voortraject in het Vlaams, Nederlandstalig basisonderwijs.

Deze voorrangsgroep wordt in de ordening toegepast na de kinderen met een ouder die personeelslid is en voor de ondervertegenwoordigde groepen.

Als de vooraf bepaalde capaciteit reeds bereikt wordt binnen de leerlingen die voldoen aan de voorwaarden zoals bepaald in dit artikel, worden de leerlingen ook geordend volgens de volgorde van de voorrangsgroepen en volgens het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria uit het door bij hen onderschreven standaarddossier of de eventuele afwijkingen daarop, zoals goedgekeurd door de CLR.

De resterende leerlingen van deze voorrangsgroep die niet gunstig werden geordend, worden met de overige leerlingen als vermeld in artikel 253/16, §1, 4° geordend.

Hoofdstuk 4. Slotbepaling met de inwerkingtreding

Art. 4. Dit decreet treedt in werking op 1 september 2022.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

